

POSTANOWIENIE

15 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 15 maja 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa I. Z.

przeciwko K. Z.

o rozwód,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy

postanowieniem z 9 kwietnia 2024 r., X C 997/23,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu (art. 44¹ § 1 k.p.c.).**

UZASADNIENIE

1.

1. Postanowieniem z 9 kwietnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wystąpił do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa I. Z. przeciwko K. Z. o rozwód.

2. W uzasadnieniu sąd wskazał, że powód jest sędzią Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, pozwana zaś wyraża przekonanie o braku bezstronności sędziów tego Sądu w sprawie. Stąd zasadnym jest rozważenie, czy dla dobra wymiaru sprawiedliwości sprawy nie powinien rozpoznać inny sąd równorzędny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. przekazanie przez Sąd Najwyższy sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest możliwe tylko wówczas, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

4. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym zajmuje stanowisko, iż przedmiotowy wniosek nie podlega rozpoznaniu na podstawie art. 44¹ k.p.c., albowiem w tej sprawie znajduje zastosowanie art. 48¹ k.p.c., zgodnie z którym w przypadku wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., sąd występuje do sądu nad nim przełożonego o wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy, a sąd przełożony wyznacza inny równorzędny sąd. Pogląd ten można uznać za ugruntowany w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienia SN: z 25 sierpnia 2022 r., III CO 594/22; z 1 lutego 2024 r., III CO 46/24).

5. Przepis art. 48¹ k.p.c. został dodany ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz.1469 ze zm.). W uzasadnieniu nowelizacji podkreślono, że „uwzględnienia wymaga społeczne oczekiwanie, by konsekwencją wyłączenia sędziego w sytuacjach, gdy jest on osobiście zainteresowany w sprawie (czyli w przypadkach określonych w art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c.), było rozpoznanie sprawy przez inny sąd. Takie rozwiązanie pozwala z góry wykluczyć wpływ oczywistych zależności osobistych (koleżeńskich, towarzyskich) między wyłączonym sędzią a pozostałymi sędziami danego sądu na rozstrzygnięcie danej sprawy. Rozpoznanie sprawy przez inny równorzędny sąd nie narusza konstytucyjnego prawa stron do sądu, skoro rozpoznanie sprawy następuje na podstawie i w trybie tych samych norm prawnych, co w sądzie pierwotnie właściwym, a odejście od zasad ustalania właściwości jest uzasadnione potrzebą lepszego zagwarantowania bezstronności sądu”.

6. Niewątpliwym jest, że wprowadzenie tej instytucji procesowej miało służyć wzmocnieniu społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości przez

wyeliminowanie sytuacji, w której sprawa z udziałem sędziego będzie podlegała rozstrzygnięciu w sądzie, w którym pełni swój urząd.

7. W ocenie Sądu Najwyższego art. 48¹ k.p.c. należy zatem rozumieć w ten sposób, że jeśli stroną w konkretnej sprawie jest określony sędzia sądu właściwego miejscowo i rzeczowo do rozpoznania sprawy, to na wniosek tego sądu sąd nad nim przełożony wyznacza do jej rozpoznania inny sąd równorzędny i to bez względu na to, czy sędzia wyłączony z mocy ustawy został wyznaczony do jej rozpoznania.

8. Przepis ten należy więc uznać za *lex specialis* wobec regulacji z art. 44 i 44¹ k.p.c. W każdym przypadku, gdy w sądzie właściwym orzeka *iudex inhabilis* z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. aktualizuje się obowiązek wyznaczenia innego sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy z udziałem tego sędziego w trybie, o którym mowa w art. 48¹ k.p.c.

9. Dlatego na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[SOP]

[ms]